І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

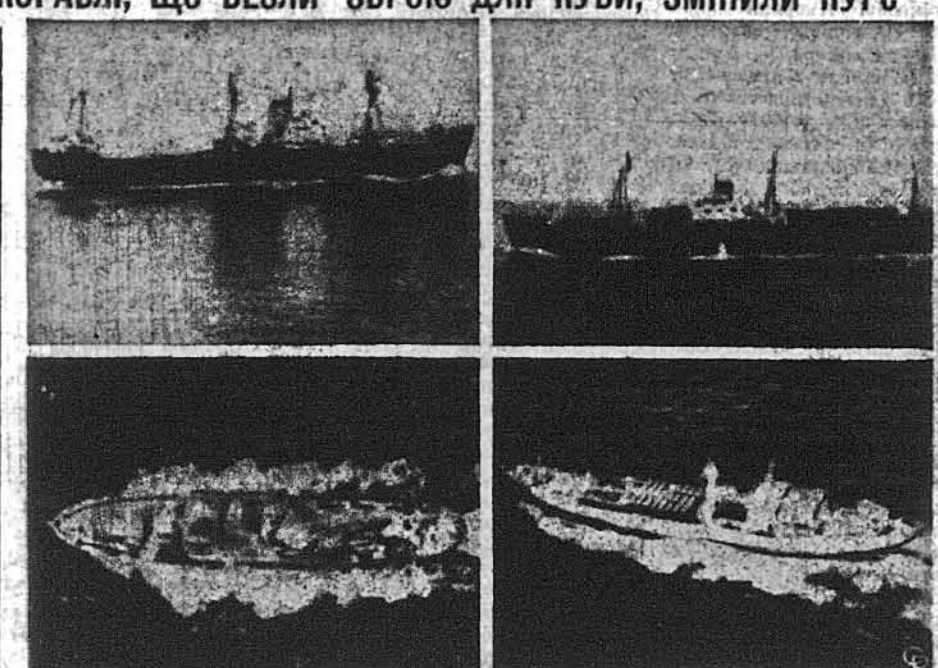
Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-6740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 205. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 26-го ЖОВТНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 26, 1962 No. 205. VOL. LXVIII.

СОВЄТСЬКІ КОРАБЛІ ЗІ ЗБРОЄЮ ДЛЯ КУБИ МАБУТЬ ЗМІНИЛИ СВІЙ КУРС І ДОСІ НЕ ПРИЙШЛО ДО ЇХ ЗУСТРІЧІ З АМЕРИКАНСЬКОЮ БЛЬОКАДОЮ; ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР О.Н. ЗАКЛИКАЄ ДО ДВОТИЖНЕВОГО ПРИПИНЕННЯ ДОСТАВ НА КУБУ І БЛЬОКАДИ, А ХРУЩОВ ПРОПОНУЄ НОВУ ЗУСТРІЧ НА ВЕРШИНАХ; БЛЬОКАДА І ВІЙСЬКОВЕ ПОГОТІВЛЯ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

ДЕЯКІ СОВЄТСЬКІ КОРАБЛІ, ЩО ВЕЗЛИ ЗБРОЮ ДЛЯ КУБИ, ЗМІНИЛИ КУРС

Вашингтон. — Найбільша безпосередня причина для вибуху воєнних дій відпала: вичікувана впродовж середи 24 ц. м. з найбільшим напруженням зустріч американських воєнних кораблів з совєтськими кораблями, що везли нову важку зброю для Куби, не відбулась. За останніми вістками, 25 таких совєтських кораблів, які плили до Куби, дістали тайний наказ радіодепешею змінити курс, щоб виминути зустріч з американськими кораблями. Це сталось у суперечності з первісними вістками, наче б Хрущов дав наказ совєтським кораблям не змінювати курсу, плисти далі і не дати себе ревідувати, — та у суперечності з іншими вістками, наче б в асисту совєтським кораблям вислано совєтські воєнні кораблі, зокрема підводні човни. Взагалі покищо — до середи ночі — американські кораблі не мали нагоди для перехоплення будь-яких кораблів, що плили до Куби. З Варшави повідомляють, що комуно-польський уряд рішив, що польські кораблі будуть „з протестом" піддаватися американській контролі. Вони, твердять газети, не везуть Кубі ніякої зброї. Так само Туреччина призналась, що в дорозі на Кубу є три турецькі кораблі, піднайнмлені вже давніше Совєтським Союзом. Турецький уряд, який солідаризується з Америкою, висловив „надію", що ті кораблі не везуть зброї. Вони напевне не будуть заперечувати права американським кораблям перевести ревізію. Гадають, що Москва зумисне вишле до Куби корабель, навантажений тільки зерном, щоб після ревізії такого корабля американцями могли використати ту подію для своєї пропаганди про „американських піратів" та ніби безосновні американські підозри.

СОВЄТСЬКІ КОРАБЛІ В ДОРОЗІ ДО КУБИ. — Сфотографовані американськими летунами і передані пресі для опублікування фотографії чотирьох із 25 совєтських кораблів, що пливуть до Куби. Деякі з них пристособлені для перевожування кадовбів бомбардувальних джетів. Є теж дані, що деякі із цих кораблів везуть на Кубу ракети для випускання їх на територію ЗДА. За останніми вістками — вони „змінили курс".

ПРЕЗИДЕНТ ІНФОРМУЄ ПРОВІДНИКІВ КОНҐРЕСУ ПРО СИТУАЦІЮ

Вашингтон. — 24-го жовтня Президент знов інформував провідників Конґресу про ситуацію у зв'язку з бльокадою Куби. Президент заявив їм, що можуть виїхати в свої виборчі округи, щоб вести виборчу кампанію, але на випадок окремого повідомлення мусять бути у столиці впродовж 8-ох годин. В четвер і в п'ятницю, 25 і 26 жовтня, будуть відбуватися інформації в п'ятьох більших містах в цілій країні, і на цих звітах повинні, по можності, бути всі члени Конґресу і губернатори. Це вже вдруге Президент інформував провідників Конґресу про розвиток кубинської кризи. Провідники Конґресу обидвох партій довідалися про те, що в дійсности Хрущов не змінив свого свого становища і він досі не знає, як зареаґувати на той американський виклик. Провідники Конґресу довідалися також, що до 24-го жовтня ні один совєтський корабель не зблизився на стільки до американських кораблів, щоб можна було його контролювати. В понеділок під час інформацій в Білому Домі голова Сенатської Комісії Закордонних Справ Ричард Б. Рассел домагався, щоб уряд перевів негайну інвазію Куби, бо це менше коштувало б і скорше розв'язало б кубинську проблему. В середу 24-го жовтня сен. Рассел не повторив того домагання тому, що, як він заявив журналістам, Президент сам вирішуватиме всі закордонні проблеми і як головний командант збройних сил тільки він має вирішувати і всі військові проблеми, в тому і можливу інвазію Куби. Рассел зголосив свою пропозицію про інвазію Куби тому, що він думає, що бльокада не виключає того, що потрібна буде і інвазія. Тому найкраще було б почати відразу від інвазії. Члени Конґресу заявляли після конференції з Президентом, що вони не знають, чи ситуація поправилася, чи ні. Інформативні конференції для членів Конґресу і губернаторів будуть відбуватися в таких містах: Ню Йорк, Шикаґо, Атланта, Форт Ворт і Сан Франсіско.

ХРУЩОВ ЗАКЛИКАЄ ДО ЗУСТРІЧІ „НА ВЕРШИНАХ"

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОН ЗВЕРНУВСЯ ДО ХРУЩОВА І КЕННЕДІ З ПРОПОЗИЦІЄЮ ЩОДО 2-ТИЖНЕВОГО ПЕРІОДУ „ПРОХОЛОДЖЕННЯ"

Москва. — Нікіта Хрущов запевнив, що „Совєтський Союз не зробить ніякого необачного рішення і не дасть спровокувати себе ніякими безпідставними діями З'єдинених Держав" і водночас запропонував перевести „зустріч на високому рівені, щоб передискутувати всі проблеми, які виринули, щоб зробити все задля відсунення небезпеки розпутання ядрової війни". Ту пропозицію Нікіта Хрущов зробив у листі до англійського філософа й лідера пацифістів в Британії, старенького Бертранда Рассела, який в минулий понеділок, зараз після промови през. Кеннеді, вислав депеші до Кеннеді і Хрущова з закликами до обережности і мирного полагодження теперішнього конфлікту за Кубу. У тому листі Хрущова західні коментатори вбачають злагіднення міжнародного напруження. Однак водночас Хрущов поставив за передумову теперішньої „конференції на вершинах" — відкликання американської бльокади Куби, яку далі в тому листі до Рассела називає „піратським актом". Взагалі той лист Хрущова до Рассела повний комуністичної і антиамериканської пропаганди, з такими твердженнями, як те, що Кеннеді і переводить бльокаду Куби внаслідку „ненависти до кубинського народу" та „передвиборчих міркувань". Хрущов прислав теж приватного листа президентові Кеннеді, що його змісту не оприлюднено. За твердженням газет, у тому листі не говориться про „конференцію на вершинах", а повторюється назагал те, що сказано в совєтській офіційній декляряції у зв'язку з бльокадою Куби.

Наступною познакою деякого „відпруження" ситуації є звернення генерального секретаря У Танта до Хрущова і президента Кеннеді, щоб вони стримались на час двох тижнів від будь-яких рішень, що погіршали б ситуацію, щоб Совєти припинили висилання до Куби ракет, щоб Америка припинила бльокаду, а Куба вистерігалась всяких акцій, що збільшували б напруження. У Тант зробив цей крок під натиском збоку невтральних членів Об'єднаних Націй. Під головуванням Зенона Россідеса з Греції відбулось в Об'єднаних Націях засідання коло 40 невтральних країн, на якому рішено натискати на обидві сторони — З'єдинені Держави і Совєтський Союз — щоб не допустити до вибуху атомової війни. Становищем Куби ніхто там не цікавився. За твердженням газет — ні Хрущов ані Кеннеді не приймуть суґестії У Танта. Особливо ЗДА не відкличуть бльокади, поки на Кубі не будуть розмонтовані ракетні викидні.

УКК і УНС всеціло піддержують акцію Президента в справі Куби

Вашингтон. — Між великою кількістю листів і телеграм до президента Кеннеді від прерізних американських організацій та осіб, які привітали рішучі заходи Уряду З'єдинених Держав Америки проти совєтських намагань перетворити Кубу у свою випадову базу проти Західньої Гемісфери, були й листи від Комітету та Українського Народного Союзу. „Український Конгресовий Комітет Америки — пише в листі проф. Лев Добрянський — сердечно апробує Вашу рішучу акцію проти совєтської розбудови на Кубі і ми підтримуємо кожну дальшу акцію, яку Ви могли б вирішити для збереження доктрини Монро в цій гемісфері та для визволення кубинського народу..." Головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір у своїй телеграмі до президента Кеннеді в імені 83,000 членів УНСоюзу висловлює президентові Кеннеді „нашу цілосердечну підтримку Вашої програми для збереження нашої національної незалежности і безпеки, агресивно загрожених побудовою совєтських ракетних баз на поневоленій Кубі". Проф. Л. Добрянський при цій нагоді в листі до Президента вказує на важливість у цьому відношенні таких дотеперішніх американських заходів, як Тиждень Поневолених Націй та рекомендує Президентові, щоб у зверненнях до кубинського народу та в своєму відношенні до Куби мати на окремій увазі висланих на Кубу совєтських військовиків і техніків української національности". Гол. предсідник УНС Й. Лисогір у своїй телеграмі звертає увагу на страшний досвід України, як першої жертви комуно-московського імперіялізму, що тепер поширився на Кубу та безпосередньо загрожує Америці.

Китайські комуністи зайняли вже 3,000 кв. миль в Індії

Ню Делі. — Наступ китайських комуністів продовжується. Вони зайняли вже 3.000 кв. миль за 5 днів свого наступу, в додатку до 12.000 кв. миль, що їх збройно зайняли два роки тому. Взагалі комуністичний Китай зголосив претензії до 51.000 кв. миль індійської території. Речник індійського уряду заявив, що для китайських комуністів не існують взагалі ніякі тривкі кордони, бо вони „пересуваються в міру того, як вони можуть пересувати їх збройною силою". Комуно-китайський прем'єр Чу Ен-лай, як на іронію, запропонував тепер Індії „мирно в переговорах поладнати конфлікт", на такій базі, щоб припинити воєнні дії „на лінії дійсної контролі". Іншим словами, китайські комуністи не тільки не хочуть відступити від раніше зайнятої території Індії, але й вважають, що це вже їхня вічна посілість — новозахоплені землі, що є під їхньою „дійсною контролею". Посередницьку місію запропонували Індії президент Об'єднаної Арабської Республіки Гамаль Абдель Нассер і президент Ліберії Вільям Тубман. Індійський прем'єр Неру заявив, що безпосередні чи посередні переговори з комуністичним Китаєм не можливі так довго, поки продовжується комуно-китайська агресія.

Шість американських держав пропонують військову допомогу у здійснюванні бльокади

Вашингтон. — Досі 6 американських латинських держав запропонували ЗДА військову допомогу при здійснюванні бльокади Куби. Це сталося 24-го жовтня після того, як Рада Організації Американських Держав одноголосно підтримала рішення президента ЗДА бльокувати Кубу, щоб туди не допустити офензивної зброї. Арґентина повідомила Організацію Американських Держав, що вона може дати до диспозиції команди бльокади свої кораблі, і що два нищильники негайно можуть виконувати службу. Закордонний міністер Коста Ріки Даніель Одубер повідомив державний департамент, що його уряд ставить до диспозиції свої порти і летовища тим кораблям і літакам, які виконуватимуть службу при бльокаді. Те саме запропонували державному департаментові ще і такі держави: Домініканська Республіка, Панама, Нікараґва і Ґватемалія. Є відомості, що Гондурас запропонував один батальйон піхоти, і що Колюмбія та Венесуеля мають активно підтримати бльокаду. Уряд ЗДА високо оцінює оцю охоту допомоги збоку американських держав, бо це свідчить про солідарність Західньої Півкулі в справі Куби. Практично ця допомога не має більшого військового значення. 24-го жовтня представник Уруґваю повідомив Раду Організації Американських Держав, що він дістав вказівки від свого уряду, як має голосувати і віддає свій голос за ту резолюцію, яка схвалює акцію президента Кеннеді в справі бльокади. Таким чином ця резолюція одноголосно прийнята всіма 20 голосами.

Двадцятиліття створення УПА буде відзначене в Ню Йорку урочистим бенкетом

Ню Йорк. — Організації Українського Визвольного Фронту в Ню Йорку влаштовують в суботу, 27-го жовтня ц. р., урочистий бенкет для відзначення двадцятиріччя створення Української Повстанської Армії. У програмі бенкету промови українських, американських та інших політичних діячів, як теж мистецькі виступи української співачки державної опери і телевізії в Арґентині п-і Марії Балук та Ярослава Пінота-Рудакевича з Філядельфії. Бенкет відбудеться у великій балевій залі готелю Ню Йоркер при 34-ій стріт і 8-ій Евню в Ню Йорку о год. 7.30 вечора. В цій же залі після бенкету відбудеться забава з танцями, до яких гратиме оркестра „Амор".

В Чернівцях на Буковині засуджено за спекуляцію до розстрілу шість осіб

Москва. — Згідно з повідомленням російськомовного київського часопису „Правда України", в Чернівцях на Буковині, перед виїзною сесією Найвищого Суду Української ССР, закінчився процес проти 15 осіб, обвинувачених у спекуляції валютою, золотом й іншими цінностями. Із 15 підсудних, 6-ох засуджено до найвищого виміру покарання — значить — до розстрілу. Між засудженими на смерть у Чернівцях був 81-літній жид Альтер Бронштейн, обвинувачений м. ін., не тільки за спекуляції, але й за те, що він з'їдав останки їжі, залишені гістьми по реставраціях і виносив звідти в кишенях нез'їджений ними хліб.

В Раді Безпеки ОН є вже три резолюції у справі конфлікту за Кубу

Об'єднані Нації. — Поруч із американською резолюцією, зголошеною на Раді Безпеки разом із скаргою проти Куби за встановлювання на своїй території совєтської атомово-ракетної бази, і поруч з совєтською резолюцією, що обвинувачує Америку в порушенні чартеру ОН внаслідку проголошення морської бльокади Куби, Ґана і Об'єднана Арабська Республіка зголосили теж резолюцію від невтральних членських держав Об'єднаних Націй. Про ніякі держави за іменем там не згадується, тільки про „країни безпосередньо заінтересовані" та про ситуацію в Карібському обширі. Та резолюція уповноважує генерального секретаря Об'єднаних Націй вжити всіх можливих заходів, щоб зліквідувати загрозу, існуючу для світового миру. На засіданні Ради Безпеки в минулу середу промовляв спершу представник Венесуелі, д-р Карльос Соса-Родріґез, який стверджував надзвичайне стривоження всіх латино-американських держав виявленням факту, що Куба влаштувала у себе атомово-ракетні викидні. Тому він ствердив, що це становить небезпеку для світового миру, згідно з американською резолюцією. Сильні арґументи в користь американської резолюції дали теж представники Британії, Франції і Ірляндії. Зокрема ірляндський міністер Франк Айкен підкреслив, що оборона суверенних прав країни не стоїть в суперечності з обов'язком жити в згоді з сусідами та вистерігатися провокаційних актів. Він ствердив, що влаштовування ракетних баз для ракет на засяг 1.100 і 2.500 миль — це ніяка оборона, а явно офензивні приготування, які мусять викликати реакцію сусідів. Єдиний тільки румунський прислужник Москви повторяв комуністичні антиамериканські фрази і твердив, що ЗДА „ненавидять кубинський нарід".

„Фармерський Альманах" передбачає гострішу зиму

Ню Йорк. — Вже вийшов 146-ий річник славного в цій країні Фармерського Альманаха, редактором якого є від 1934-го року Рей Ґайґер, який заповідає, що найближча зима 1962-1963 буде гостріша від минулорічної і буде більше сніжна. Редактор, який закінчив філософію в Нотрдамському університеті і ніколи — ані один день — не був фармером, бо від 1934-го року працює у видавництві в Луїстоні, Мейн, пише про найближчу зиму: „Це не буде найгірша зима, але вона буде тверда, холодніша від попередньої і впаде далеко більше снігу. Почнеться вона коло 1-го листопада сильними буревіями над Західнім узбережжям і на Західній рівнині. В грудні температура буде нижча від нормальної". Ґайґер каже, що людина певніше може заповісти зиму, ніж це робить бюро погоди, яке використовує машини.

233-ий Відділ УНСоюзу в Лорейні відзначив своє 25-річчя

Лорейн, Огайо. — Минулої неділі, 21-го жовтня, місцевий 233-ий Відділ Українського Народного Союзу врочисто відзначив 25-річчя свого існування і праці та служби своїм членам та громаді. Того ж дня о год. 10-ій перед полуднем в місцевій українській католицькій церкві парох всч. о. Тимків відправив Службу Божу за здоров'я членів опісля панахиду за тих, що померли. По полудні відбувся в приміщеннях збудованого при допомозі гіпотечної позики в Українському Народному Союзі Українському Народ. Домі ювілейний бенкет, з участю та виступом всч. о пароха, посадника міста п. Матни, олдермена Смита та репрезентантів місцевих громадських організацій. Головний Уряд УНСоюзу репрезентували на цих врочистостях заступник головного предсідника інж. Степан Куропась та голов. радний Дмитро Шмаґала. Відділ вітали з його ювілеєм всч. о. парох Тимків, голова Народного Дому Богдан Дичаківський, представники Відділу УККА п. Любінецький, Пласту — п. Клос, Кредитівки — п. Сідлецький, ООЧСУ — п. Головацький та інші. Програму започаткував голова ювілейного Відділу п. Рудяк, а проводив нею рекордовий секретар Відділу п. Мацлинський. Промовляла також секретарка Відділу від початку його постання п-і Маґер. Мистецьку програму виконала оркестра Народного Дому, зорганізована головою Відділу п. Рудяком. Інж. Ст. Куропась та п. Дмитро Шмаґала, вертаючись з ювілею, віддали в Клівленді останню прислугу померлому там видатному громадянинові - діячеві сл. п. д-рові Борисові Андрієвському.

Появилася нова історична праця д-ра Матвія Стахова про Україну в добі Директорії УНР

Ню Йорк. — Видатний український історик і публіцист, діючий директор Історичної Секції НТШ д-р Матвій Стахів, автор багатьох праць з історії українських визвольних змагань, м. ін. „Перша совєтська республіка в Україні" та багатотомової „Західня Україна" — нарис історії державного будівництва та збройної і дипломатичної оборони в 1918 - 1923 рр., видав перший том своєї нової праці із цієї ділянки п. н. „Україна в добі Директорії УНР". Опублікований цей том під назвою „Власними силами" в Бібліотеці Українознавства НТШ, як її том 10-ий і його видання уможливило своїми засобами Товариство Читальня „Просвіти" у Вінніпегу, Ман. Канада. На 272 сторінках формату вісімки поданий тут синтетичний огляд історії української державности від 15 листопада 1918 р. до 25 січня 1919 р. Це перша монографічна праця про мало опрацьовану досі українськими істориками у вільному світі важливу добу в історії Української Держави і для її написання автор використав багато матеріялу із українських і чужоземних джерел. Другий том цієї важливої із наукового і політичного погляду праці готовий до друку і буде відданий вже незабаром до друкарні. Важлива праця д-ра Матвія Стахова особливо теж і з того погляду, що совєтські історики намагаються видавати і то навіть в рамцях „Академії наук УССР" різні причинки і насвітлення цієї доби, які нічого спільного з наукою не мають, а є тільки спробами фальшувати і викривлювати історію України.

В АМЕРИЦІ

● Промисловці заявили, що вони вповні підтримують Президента Кеннеді в справі Куби. Деякі з них заявляють, що Президент довго вагався в кубинській проблемі, але тепер, коли він зарядив бльокаду цього острова, треба підтримати демократичний уряд в його змаганні зліквідувати комунізм на Кубі.

● Президент Торговельної Палати ЗДА Ледд Пломлі заявив, що в останніх місяцях поправилися дещо взаємини між президентом Кеннеді і промисловцями та іншими бізнесменами. Найбільше напружені взаємини були тоді, коли Президент не дозволив був на те, щоб сталеві фірми збільшили ціну на сталь.

● Представник американських комуністів Ґас Голл домагається, щоб президент Кеннеді відбув конференцію з Нікітою Хрущовим та вирішив кубинську проблему мирним способом. Голл вислав телеграму до Президента, але не є відомо, чи він порозумівався в цій справі з Хрущовим.

У СВІТІ

● Ейсаку Сато був з візитою у Вашинґтоні, як „приватний і безробітний" японський „турист". Але його прийняли на авдієнції і нарадах: президент Кеннеді, держ. секр. Дін Раск, секр. торгівлі Л. Годжес, секретар фінансів Даґлес Діллон і генеральний прокуратор Роберт Кеннеді. Тайною того успіху „приватного туриста" є факт, що він, брат кол. японського прем'єра Нобосуке Кіші, є головою найсильнішої парляментарної фракції в Японії і тому найповажнішим кандидатом на найближчого її прем'єра.

● В Нотінґгемі в Англії виступали з гостинним концертом польська симфонічна оркестра з Варшави з солістом-піяністом Владиславом Кедрою. Під час гри того піяніста обірвався педал, трісли струни у фортепіяні та відпали всередині різні куснні. Концерт перервано для направи фортепіяну, але після того знову зіпсувалась клявіятура. Представник польської громади в Англії запевняє, що це не був саботаж збоку його земляків.

● Британський моряк-дипломат Вільям Джон Крістофер Вассаль, який, працюючи в бюрі морського атташе Британії в Москві і потім в адміралітії у Лондоні виконував шпигунську роботу для Совєтів, признався в усіх пунктах до вини і дістав 18 років в'язниці. Вассаль був активним шпигуном впродовж останніх шістьох років і видав большевикам багато вартісних інформацій.

● Англійські науковці, які їздили до комуністичного Китаю, твердять після повороту відтіль, що вони ніде не зауважили поважного впливу комуно - російських вчених та взагалі науково - технічної асисти збоку Совєтського Союзу. Навпаки, вони твердять, що Совєти пильно бережуть перед своїми китайськими однодумцями тайни атомової зброї. Ввесь науковий виряд, прилади й інструменти, що їх вони бачили в комуністичному Китаї, були американської або російської продукції, закуплені окружними шляхами.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Кінець співіснування

Найцікавіше в нинішній важкій кризі довкола проблеми Куби є те, що ніхто, властиво, не цікавиться становищем кубинського уряду, головою того уряду, диктатором Фіделем Кастром і його незавидною долею. Куба тільки формально є предметом спору, насправді ж вона — як цілком правильно окреслив це Адлей Стівенсон на Раді Безпеки Об'єднаних Націй — тільки знаряддя совєтської імперіялістичної політики. І єдина роля Кастрової Куби у цій драмі в тому, що вона дозволила звести себе на рівень такого сліпого знаряддя. Не в Гавані, а у Москві рішили встановити на Кубі совєтські ракетні бази, і не кубинці, а совєтські „техніки" становлять залогу на тих базах, виконуючи накази, що їх дістають від совєтського командування. І коли б Москва не рішила була використати комуністичний режим Фіделя Кастра для своїх імперіялістичних цілей, пов'язаних із „місією" міжнародного комунізму запанувати над цілим світом, то й Вашингтон напевно не втручався б до кастрівського режиму.

Отож постав цей конфлікт не у зв'язку з Кубою, а внаслідок задалеко і занадто зухвало посуненого походу совєтського імперіялізму. Слушно запитують американські коментатори, як Дейвід Лоренс у „Ню Йорк Геральд Трибюн", та політики: „чому так пізно" президент Кеннеді змінив свою політику не у відношенні до Куби, а у відношенні до Совєтського Союзу, що його дотеперішній політичний наступ не зустрічав ані рішучого відпору, ані рішучого засуду? Правда, в справі Берліну Захід рішив не поступатися перед вимогами Хрущова, але там теж стосовано тільки тактику протягання справи „інформаційними розмовами", і коли ген. Лушіюс Клей пропонував розвалити берлінський мур танками, то його суґестію президент Кеннеді відкинув. Щойно тепер Кеннеді не завагався одверто, перед цілим світом заявити, що Хрущов та його міністер закордонних справ брешуть, і зосередити американську фльоту на Атлантику та Карібському морі, щоб відрізати Кубу від дальших смертоносних достав з Москви, себто свої сильні слова потвердив уперше сильним ділом.

Західня преса вказує на дві загадки: чому надзвичайно обережний Хрущов, наставлений на поширювання комуністичних впливів у світі „по кусничкові" у ході „мирного співіснування", зважився на таку справу, як будування ракетних баз на Кубі, що є очевидним провокуванням Америки, — і чому президент Кеннеді так довго зволікав з виступом проти совєтського агресивного імперіялізму? Можливо, що найправильніша розгадка цих загадок у тому, що Хрущов повірив, нібито Америка є „паперовим тигром", а уряд Кеннеді „надто ліберальний, щоб міг воювати". І можливо також, що у президента Кеннеді, який був звеличником Ф. Д. Рузвелта і слухав теорій своїх ліберальних дорадників, колеґ із Гарвардського університету, стався психологічний перелім, коли він наявно, так би мовити, намацально на предложених йому світлинах з Куби переконався, що Хрущов і Громико брешуть йому. Так чи інакше, промова Кеннеді з минулого понеділка і проголошена ним блокада, звернена не проти Куби, а проти експансії Совєтського Союзу, це події, що намітили напрямок, з якого нема вороття.

Це не значить, що й оцієї теперішньої кризи дипломати якось не залатають. Вже читаємо про можливість „компромісової злагоди" на базі торгу: за зліквідування большевиками своєї бази на Кубі ЗДА готові нібито зліквідувати якусь свою закордонну базу. Конфлікт у зв'язку з перетворенням Куби на совєтський мостовий причілок може й зліквідують без війни, і може режим Кастра ще якийсь час ієнуватиме. Але доба співіснування ЗДА і СССР не вернеться, і треба багато „духа" різних нових „вершинних" конференцій, щоб воскресити співіснувальну атмосферу.

Москва надоганяє

Проґавивши і вшанувавши спізнено, здебільша вже після дати, пам'ять Шевченка в сторіччя з дня його смерти, Совєти квапляться надоганяти тепер українську еміґрацію із святкуванням 150-річчя з дня народження великого поета України. У той час, як українська спільнота в ЗДА ще у вересні 1960-го року створила Комітет Пам'ятника Шевченкові із завданням вшанувати це 150-ліття в 1964-му році побудуванням пам'ятника на його честь у столиці вільного світу, Вашингтоні, і зв'язаними з відкриттям пам'ятника манифестаціями й імпрезами, в СССР, щойно у вересні цього року, значить через три роки після почину українців у ЗДА, висунено думку збудувати пам'ятник Шевченкові у Москві, і щойно в жовтні ц. р. створено „Всесоюзний ювілейний комітет" для відзначення 150-річчя Т. Шевченка.

Згідно з неофіційним повідомленням кореспондента київської „Літературної України" з 16-го жовтня ц. р., очолюватиме цей „всесоюзний" комітет російський письменник Ніколай Тіхонов. Пост „відповідального секретаря" займатиме в ньому якийсь І. Карабутенко, а як члени входять, крім кількох українців — Р. Бабійчука, М. Бажана, О. Гончаря, М. Гудзія, В. Касіяна, О. Корнійчука і М. Рильського — здебільша росіяни, між ними й ославлений головний редактор „Ізвестій" і зять Хрущова, Аджубей, та по одному представникові від інших народів СССР. Водночас із цим повідомлено, що „Всесоюзний ювілейний комітет" нібито вже почав свою „організаційну діяльність", запланувавши відбути „найближчим часом" перше пленарне засідання, щоб намітити на ньому проєкт програми проведення „знаменного ювілею". Крім цього комітет, згідно з цим повідомленням московського кореспондента „Літературної України", „встановлює контакти" з різним видавництвами й організаціями, щоб ... з'ясувати, „як вони збираються відзначити наступний шевченківський ювілей". Закінчено повідомлення інформацією, що „ряд московських видавництв ... уже почав практичну підготову для видання окремих книжок Тараса Григоровича", в тому числі альбому репродукцій із деяких його малярських праць, видання його творів німецькою мовою і навіть „Кобзаря" англійською мовою.

Останні, нібито вже „практичні", підготовчі заходи, як теж „проєкт пляну" збудування пам'ятника Шевченкові у Москві, з якого не знати ще що вийде, свідчать, що і намічені на 1964-ий рік святкування, видання і збудування пам'ятника — все це відбувається під аспектом конкуренції з українською спільнотою у вільному світі, здоганяння української еміґрації, яка не тільки вшанувала достойно пам'ять Шевченка в 100-річчя з дня його смерти, відбувши великий конґрес української вільної науки і збудувавши пам'ятник Шевченкові у Вінніпеґу, але й започаткувала вже два роки тому заходи для величного відзначення 150-річчя з дня народин Пророка України в 1964-му році, зокрема побудовою йому пам'ятника у Вашингтоні. Надоганяючи українську еміґрацію, большевики хочуть тепер побудувати подібний пам'ятник у столиці Совєтського Союзу. Якщо ж іде про нібито запроєктовані пляни видання творів Шевченка німецькою і англійською мовами, то й це подиктоване тільки намаганням конкурувати з українською еміґрацією у вільному світі, яка подібні видавничі заходи здійснила вже в 1961-му році, опублікувавши в Західній Німеччині вибір поезій Шевченка в перекладі на чотири мови світу, започаткувавши у великій Британії видання творів Т. Шевченка першим томом у перекладі Вери Річ на англійську мову і готуючи у ЗДА видання вибору перекладів творів Шевченка на всі мови світу. Усе це доводить, що Москва, якщо й збирається відзначити 150-річчя Великого Поета України, то робить це виключно з уваги на зовнішньо-політичні й пропаґандивні моменти.

Богдан Галайчук

Латинська Америка супроти пляну Кеннеді

22-го жовтня в Мехіко міністри економіки Західньої півкулі робили підсумки дотеперішних висліду Союзу для Поступу і вносили необхідні поправки; американський уряд вже опрацював докладний плян для стимулювання акції латиноамериканських урядів, яка покищо назагал дуже кволa. При тій нагоді бразилійці запропонували створити ініціятивний комітет з видатних політиків, письменників, науковців та інших „знатних людей" континенту, який мав би популяризувати цілі Союзу та його економічну й політичну доктрину.

Деякі бразилійські ініціятори викликують чималий скептицизм, і то з різних оглядів. Ось такий Жеселіно Кубішек, відомий з розтратної фінансової політики, президент, який, наслідуючи Людовика XIV, обтяжив державний бюджет будовою бразилійського Версалю, званого „Бразилією". Або такий Арінос, що, як міністер закордонних справ в уряді Жаніо Квадроса, ламав списа в обороні принципу „невтручування та самовизначення" для Кастра. Дивно також, що на первісному списку осіб, яких мали запросити, фіґурував колишній мехіканський президент ген. Лязаро Карденас, — відомий попплентач, а тепер явний - славний, і то бойовий, фіделіст.

Не зважаючи на застереження щодо поодиноких персонажів, бразилійська ініціятива зустріла теплий відгук в Державному Департаменті, і таки заслуговує на нього, бо, можливо, причиниться до усунення деяких парадоксів, дуже шкідливих для проведення в життя пляну Кеннеді.

Для пересічного латиноамериканця цей плян — імпортований продукт „мейд ін Юнайтед Стейтс". Для одних це, згідно з комуністичною інтерпретацією, „Плян регресу до колоніялізму", для інших — патерналістична концепція, яку добродушний дядько Сем запроєктував і сам здійснить без ніякого зусилля з латиноамериканського боку. Можна залишити дискусії з комуністичними агітаторами, але здезорієнтованим людям доброї волі необхідно вияснити, що Кеннеді лише апробував і остаточно оформив давню латиноамериканську ідею, яку його попередники, на жаль, послідовно відкидали.

Упродовж перших 15-ох повоєнних років ЗДА не жалували господарської допомоги Старому Світові, не виключаючи агресивно - нахабного нассерівського Єгипту; не виключаючи навіть комуністичної Югославії, яка відділяється повною дипломатичною підтримкою СССР, коли той загрожує американській безпеці з кубинських баз. Але послідовно відмовляли помочі „братнім республікам", які зобов'язались договором, підписаним у Ріо де Жанейро в 1947 році, виповісти війну СССР, якщо б той заатакував ЗДА. А з перспективи 1947-го року, першого року холодної війни, годі було уявити щоб СССР міг заатакувати якусь американську державу, за винятком Канади або ЗДА.

Ще на панамериканській конференції в Мехіко, у 1945-му році, латиноамериканці просили у ЗДА допомоги для упромисловлення, але Вашингтон відповів, що це справа інвестицій приватного капіталу. Повторивше через три роки після того — саме тоді до Західньої Европи поплила хвиля долярів із золотого рога Маршаллового пляну. У 1954 році відкинув той проєкт, запропонований уже у зрілій формі, опрацьований Економічною Комісією ОН для Латинської Америки. Брутальні напади проти Ніксона справили глибоке враження на різні американські кола, та не на твердолобого старого генерала і його консервативних співробітників. Вот коли незабаром Кубішек висунув проєкт т. зв. панамериканської операції — що передбачав американську допомогу для Латинської Америки впродовж 20 років у висоті 10 мільярдів долярів — і спеціяльний комітет з представників 21 держав приступив до розгляду її, у грудні 1958-го року американські представники все ще співали стару пісеньку. Державна допомога, мовляв — не може заступити приватних інвестицій, і тому латиноамериканські уряди повинні докладати всіх зусиль, щоб притягнути приватні капітали, заохочуючи їх стабілізацію внутрішньої ситуації і перспективами рентовности. І так далі, і так далі. Одним словом: „говорила небіжечка до самої смерти...", тобто до хвилини, коли Куба, остаточно ввійшовши до совєтського бльоку, стала безпосередньо загрожувати безпеці ЗДА на самому таки американському континенті.

Щойно тоді дехто зрозумів, що за приватні капітали можна будувати фабрики та копальні, але не школи та шпиталі. І що найгеніяльніший політик не заповнить необхідної для приватних інвестицій стабільности у країні, де є 80% неписьменних, де пересічний вік людини 27 років; і то в часі, коли з червоної Куби розлізлися по всьому континенті техніки від революційної війни, спеціялізовані у жируванні на людських злиднях.

Ще в 1958-му році Союз для Поступу був би прийнятий Латинською Америкою як шляхетний, гуманний жест; з перспективи 1961-го року справляв він враження самозбережного відруху. На відкритті першої конференції у Пунта дель Есте латиноамериканські представники говорили багато на тему американського братерства. Але в готелях, у своїх кімнатах, слухали з радіоприймачів саркастичні слова Фіделя Кастра: „Цю допомогу завдячуєте ви не Кеннеді, а мені. Побачили б її як своє вухо, коли б я не залякав Вашингтону, що перетворю Анди на Сієрра Маестру".

Годі сказати те саме про латиноамериканські держави, які не зазнали ніякої моральної втрати на тій проволоці. „Ще ніколи, — пише мехіканський економіст Віктор Уркіді, — не мала Латинська Америка такої сприятливої зовнішньої коньюнктури, щоб здійснити свої задушевні мрії. Чи використовує вона цю коньюнктуру як слід?" Подібно, як було з Маршалловим пляном в Европі — пише той самий автор, — вислід пляну Кеннеді залежить від самої таки Латинської Америки ..." Якщо не будуть опрацьовані докладні пляни на далеку мету, замість звичайних побажань; якщо не будуть виправлені недоліки устрої, політичні та соціяльні, які утрудняють чи хоча б сповільнюють розвій — тоді програма міжнародної співпраці не матиме успіху. Якщо буде невдача, то буде невдача латиноамериканська".

Таке пише поважний мехіканський автор — і немає причини не вірити йому, бож відомо, що мехіканці не мають надто великих симпатій до свого північного сусіда, і вони не пробували б відтяжити американської відповідальности, якби ЗДА були винні у провалі пляну Кеннеді.

У той час, коли друкувалася цитована стаття — тобто на початку цього року — слухав я в латиноамериканському семінарі Колумбійського університету доповідь лідера чілійської демократії, сенатора Едварда Фрей Монтальва; доповідач — державний муж, відомий на континенті своєю політичною зрілістю; в останніх президентських виборах Алессандрі переміг його мінімальною більшістю голосів. Фрей ствердив те саме, що Уркіді, але без „якщо". Він признав, що ЗДА ставляться з повною льояльністю до зобов'язань, прийнятих у Пунта дель Есте, але здійснити плян не дозволяє підхід багатьох латиноамериканських урядів. З одного боку панівна верства — славнозвісна латиноамериканська олігархія — саботує плян, бо вона є проти передбачених у ньому реформ. З другого боку поодинокі уряди заступають поважне, далекосягле плянування імпровізацією, і навіть не стараються збагнути основного сенсу Союзу. Бачать у ньому лише нову можливість доєння американської корови, і нетерпеливо чекають долярів, щоб латати ними пекучі бюджетові недобори. Не хочуть зрозуміти, що ті доляри призначені виключно на інвестиції. І що ЗДА взяли на себе лише частину тих інвестицій, з виразною умовою, що поодинокі американські держави самі покриють решту.

Проте, зв'язані з совєтськими провокаціями на Кубі нові події можуть багато дечого змінити в цьому відношенні; вони вперше чергу виявили подивугідну солідарність усіх латиноамериканських країн в обличчі спільної комуно - московської загрози для американського континенту та заходах оборони проти тієї загрози.

Закон про допомогу закордонові

Вашингтон. — 23-го жовтня президент Кеннеді підписав закон про закордонну допомогу, на яку мають видати в цьому фінансовому році, що скінчиться 30-го червня 1963-го року — суму дол. 3,900,000,000. В законі є пункт про те, що не можна давати допомоги тим державам, які допомагають Кубі, і тим, які своїми кораблями перевозять товари до Куби під Кастровим режимом. Але Президент може признати допомогу тим країнам, що допомагають Кубі, але має про це повідомити Комісії Закордонних Справ в обидвох Палатах

Хлопець з „чужими поглядами"

Олексу Богушевського, учня 9-ої кляси совєтської десятирічки, виключили з школи. Виключили без права вступати до будь-якої іншої школи. Як казали за царських часів — „з вовчим білетом"...

Хто він такий, цей Олекса Богушевський — злісний хулиган - бешкетник, „тунеядець" — модне тепер слово в царстві Хрущова, невиправний злодій, якого неспроможні приборкати вчителі? За що ж ця найвища в шкільній системі кара?

У протоколі педагогічної ради — стверджує кореспондент „Ізвестій" з 6-го вересня цього року — записано, що пропозицію викинути хлопця з школи ухвалено одноголосно. Але за що — не сказано. Приблизну відповідь на це питання можна знайти лише в занотованих у протоколі виступах учителів: мовляв, розводить на лекціях дискусії, перешкоджає учням і вчителям.

Крім того, він — розбещений і недисциплінований хлопець, — кажуть педагоги. Ось так під час лекцій розкуйовдить собі волосся, повачісує на скроні і робить гримаси. Учителька до нього: „Що це в тебе за такий паскудний вигляд?" — А він: „Це ж у мене зачіска Рилєєва. Невже ви допускаєте, що у декабристів був паскудний вигляд?"...

Чи досить цього для того, щоб вигнати хлопця із школи, видати йому „вовчий білет"?

Проте, не на всіх лекціях Олекса Богушевський такий неспокійний, — кажуть учителі. — На фізиці він мовчить і слухає, бо його цікавить ця наука. На англійській мові дуже уважний, бо хоче вивчити цю мову. Також любить географію, біологію. Неуважливий і бешкетливий, дискусії розводить, очевидно, на лекціях з суспільствознавства, історії „конституції Совєтського Союзу...

У протоколі не записано, але вчителі потихеньку між собою говорять, що в автомонтній майстерні, де учні відбували практику, Олекса Богушевський зорганізував... саботаж.

Саботаж!? — дивується кореспондент „Ізвестій". — Це щось дуже серйозне.

Але за цим страшним словом у справі Олекси криється зовсім інший зміст.

Олекса із кількома співучнями, як слюсарі - практиканти, направляли в майстерні автомобілі. Працювали нарівні з іншими слюсарями. І за цю роботу зажадали оплати. Будь-якої, аби оплати. „Ми, — заявили підковані політекономічною наукою хлопці, — виконуємо роботу, що має матеріяльну цінність, і тому нам належиться оплата за цю цінність".

Логічно? В цілому світі логічно, крім Совєтського Союзу, де політекономія має спеціяльне призначення. І тому Олексі, як представникові тієї групи учнів, заявили, щоб він і його товариші викинули з голови дурниці і мовчки брались до роботи. Учні порадилися, погомоніли і — проголосили страйк!

Ось цього вже направду страшного в совєтських умовах слова „страйк" і побоялися вчителі записати в протоколі педагогічної ради. Замість цього слова вони написали в протоколі про „дискусії", „декабристів", Рилєєва. А між собою шепотіли: „саботаж".

Але це ще не все. В сумі злочинів Олекси Богушевського є ще щось дуже поважне. І це „щось" виявляється в одному з поставлених йому на педагогічній раді питань:

— Чому ви в домашній письмовій праці покликались на осіб, чиї погляди не викликають довір'я?

У цій своїй домашній праці на вільну тему Богушевський тепло згадував, і покликався, на таких осіб: Лінкольна, Міклухо-Маклая, Байрона, Спенсера і навіть на... Керенського, бо десь чув чи читав про цього голову російського „демократичного" Тимчасового уряду. Очевидно, з голові у хлопця повний хаос. Але він не хоче сприймати обов'язкової, комуністичної ідеології і — шукає свої. Цілковитий провал совєтської виховної системи!

На педагогічній раді, що обернулась фактично в суворе слідство - допит, Олекса не піддавався, заявляв, що він „любить правду", що він хоче сам „усвідомити життя". Його погляди педагоги назвали „чужими", а самого його — „ворожою силою". І Олексу вигнали з школи без права вступити до будь-якої іншої на території СССР.

З цією ухвалою педагогічної ради спеціяльно висланий з Москви кореспондент, він же, либонь, і неофіційний чинник певних „органів" — рішуче не погоджується. До цієї справи підходить він з іншого боку — з боку державної безпеки. „Що ж, звільнимо від Богушевського школу!? — запитує кореспондент. — А його самого — від пильного ока колективу виховників і дамо йому самому розбиратися в своїх помилках чи... утверджуватися в тих помилках!? Звичайно, можна розраховувати, що рано чи пізно в якомусь іншому колективі він зустріне друзів, які повернуть йому ясну візію життя. Ну, а якщо ні? Або станеться це дуже пізно? Адже зухвальства і здібности впливати на товаришів, про які так багато говорили вчителі, він у школі не залишить. Як же можна не думати про це?"

З погляду державної безпеки, з погляду совєтської педагогічної „науки", отих експериментів професора Павлова, не Олексині залякані вчителі, а кореспондент має цілковиту рацію. Так само, як мають свою рацію лицарі з-під темної зірки, коли тримають жертву при собі, в печері, не випускаючи на волю, де та жертва для них небезпечна. А про те, що Олексі залишилося тільки два роки до закінчення школи, про його життя з „вовчим білетом" — про це ні кореспондент, ні педагоги не думають. „Говорячи про першорядне значення виховного процесу в старших клясах школи, — пише московський кореспондент — ми й маємо на увазі виховання у підлітка його життьового креда, його комуністичного світогляду". Оце і все!

Дуже багато зухвалих Олекс з „чужими поглядами" розвелося тепер у Совєтському Союзі. А тому й переполох на сторінках московських „Ізвестій".

В. С-ко

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(20)

Цей працьовитий брат гостинних сестер, що, захворівши, став ще більше нагадувати старій євангельського Лазаря, був таки справді хворий, та й не такі, видно, були його привітні сестри, щоб дурити лікаря й пропонувати хабаря. Але як сказати про все це Сашкові? Стара знала, що син не любить, коли до хворого викликають не через амбуляторію, а вдаються до неї чи до Ніни Олександрівни, і завжди в таких випадках підозріливо позирає по хаті — чи не пахне це ділом схованим уже „подарунком" — хабарем. Ану ж, не дай Господи, сестри по простоті, вболіваючи за брата, випхнуть і при Сашкові своє: „Справжній нерак", а той розсердиться й піде, не глянувши на хворого! Справа набирала делікатного характеру, і ось цілий день стара, вхопившись за вчорашні синові слова „Яке смачне молоко", всяко обмірковувала, з якого боку краще підійти до сина, щоб таки упросити його піти відвідати хворого.

Коли після вечірнього амбуляторного прийому син повернувся до покоїв, Одарка Пилипівна, не без того, що таки схитрувала трохи, нібі ненароком промовила:

— І добре молоко напитала, і боязко його брати далі.

— Чому? — без особливої зацікавлености, аби щось відповісти, спитав Олександер Іванович.

— Та так воно все там гаразд, тільки брат хазяйок дуже захворів.

Олександер Іванович хотів був сказати матері: „То напитай де в іншому місці", але його постійна турбота — як би на його лікарську дільницю не прорвались нишком гостро - інфекційні хвороби й, непомічені поперваx, не спалахнули далі грізною пошестю, змусила його звернути увагу на материні слова.

— А що з ним? — спитав він уже не байдуже, як перше, а насторожено.

— Хтозна, що воно таке. Лице спухло й у жар кидає його. Наче, сказати б по-нашому, — бешиха. У Переяславі колись баба Мотря її добре одшіптувала...

Олександер Іванович не звернув увагу на материне припущення, але в думці йому промайнули, як тривожні сигнали: „Віспа? Може, навіть зненацька проказа? Або звичайний сепсис? Чи висипний або черевний тиф?.." Було ясно тільки одне — треба конче йти.

Вони лишили Васю у дворі під догляд санітарки Саодат, яка кінчала прибирати амбуляторію, і мерщій, наскільки дозволяли кволі старечі ноги матері, подались на дальню вуличку.

Вони йшли мовчки. Олександер Іванович насупився, бо його чимраз дужче непокоїла думка: ото буде клопіт, якщо до постійної боротьби з несподіваними с ю р п ризами малярії додасться ще спалах, цілком можливого в узбецьких умовах, черевного тифу! Тоді — позачергові масові щеплення, прикрості з госпіталізацією, якої всяко уникає більшість узбеків, злива паперових запитань та інструкцій з відділу охорони здоров'я... І Олександрові Івановичу кортіло швидше глянути на хворого, щоб бодай приблизно визначити діягнозу.

Мати поспішала теж. Вона ніяк не сподівалась, що син так легко піддасться на її немудрі хитрощі і боялась тільки, як би його раптовий запал не прохолонув та сестри своєю балакучістю не зіпсували добре розпочатого діла. Вже недалеко від кибитки мати, на всякий випадок, почала вихваляти сестер:

— І так ото вони за свого брата дбають, так, бідолашні, бідкаються коло нього, ну чисто як... — і стара не втрималась, щоб і синові сказати вголос своє порівняння: — як Марта і Марія коло брата Лазаря. Колись, ще як до парафіяльної школи ходила малою, отець Миколай оповідав ото, — промовила вона, витираючи ріжком чорної хустки висмаглі уста. — Тільки що в цих сестер нема кому тепер, окрім тебе, Сашку, рятувати їхнього Лазаря... — додала вона, ніяково усміхаючись з свого сумного жарту, а в думці картаючи себе за нерозважне блюзнірство, якого допустилася, щоб наперед зм'якшити замкнуте серце свого вченого сина.

Тим часом Олександер Іванович так поринув у свої лікарські думки, що слова матері пройшли через його слух, майже не зачепивши його уваги. Він оговтався і почав запізніло сприймати материні слова аж у кибитці, коли, зосереджено оглянувши обличчя хворого, сам собі в мислі полегшено проказав за звичкою латинською назву хвороби: — Erysipelas*.

Міряючи температуру та опитуючи хворого, щоб зібрати дані для анамнези, він здивовано помітив, що мати почуває тут себе далеко вільніше, як удома, щось шепоче сестрам, коли ті поривалися сказати за брата і своє лікареві. На старшу сестру мати навіть замахала лагідно руками:

— Мовчіть, голубонько! Краще помовчіть.

Їй здалося, що та здуру зараз бовкне про „спиравку". Але до цього не дійшло. Подивившись ще раз на термометра, уважно оглянувши груди й спину хворого, Олександер Іванович ще раз натиснув злегка на червону набряклу щоку і, побачивши жовту шкіру, що поволі вирівнювалась на місці натиску, весело обернувся до матері:

— А таки твоя правда, мамо: бешиха, характерна бешиха! Ти, я бачу, вмієш правильно діягностувати. — І виписав довідку про звільнення від роботи, яку старша сестра, милуючись свіжим відбитком печатки, поважно понесла до шафи на витягнутих перед себе долонях, немов то був не звичайний папірець, яких так багато пише лікар у літню пору, а велика хартія вольностей, потрібна всьому родові та його нащадкам.

Повертаючись додому, коли вже почали дзижчати над ариками комарі, а між гіллям високо карагача повис гонг місяця, повеселілий Олександер Іванович сказав на догоду матері:

— А й справді, в їхньому домі щось нагадує картину Семирадського „Христос у Марти й Марії". Пам'ятаєш, у нас колись ще за батька в домі висіла така літографія?..

Мати йшла щаслива. Їй було радісно не тільки тому, що пощастило віддячити добрим людям, а ще й тому, що поруч неї йшов її син, такий лагідний і хороший, як колись ще, в Переяславі. І вона, зідхнувши, п о д у м а л а: „Як добре, що вдома нема зараз невістки і ніхто не подивиться на неї лихим оком за те, що потягла Сашка хтозна й куди, мало не на край кишлаку..."

Останній хворий вийшов із кабінету, і Олександер Іванович підвівся з-за столу, щоб вимити руки й скинути халат. Та в цей час у кабінеті раптом потемніло, бо знадвору, майже на дві третини вікна світло заступила якась постать. Вона приклала до чола долоню ребром і видивлялась, чи є хто в „докторхоні"? Побачивши лікаря, постать враз одсмикнулась і подалась мерщій до вхідних дверей.

Хоч такі випадки траплялися й раніше, коли приїздив до амбуляторії хтось уперше з дальнього кишлаку, та Олександер Іванович не терпів цього і приготувався належно вичитати невігласові. Мовляв, — чи ж добре було б, коли в той час, як ти дивишся у вікно „докторхона", лікар оглядав би чиюсь роздягнену хвору жінку? А якої б заспівав тобі чоловік тої жінки за те, що ти підглядаєш у вікно?!..

* Erysipelas — бешиха.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ". ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ІІ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД!

„СПОМИНИ МИНУЛОГО"

(Мистецька виставка Івана Кучмака в Українськім Інституті Америки, від 27-го жовтня до 11-го листопада 1962, щоденно від год. 2-ої до 8-ої веч. Отворення виставки 26-го жовтня, година 8-ма вечером).

Дехто з людей каже, що згадувати минуле, це вже старість. Не завсіди можна погодитися з цим. В житті людини буває таке минуле, що воно від молодости до пізньої старости гомонить в її серці. Одним із таких дорогих минулих, це кривава боротьба вояка за свою Батьківщину.

І саме таким минулим жив і живе мистець Іван Кучмак у своїх творах. Не диво, що й цю свою виставку, даючи їй назву „Спомини минулого", присвятив він своїм Побратимам - Могіканам Українським Січовим Стрільцям.

Пригадую собі, — бо ж служили ми в одній курені (X. бриг. УГА) як це молодий четар, Іван Кучмак, у вільних, під час бою хвилинах, серед зеленої й тремтливої ширини просторів: Котельня, Кодень, Катеринівка, 1919 рік, накреслював веселі, іскристі карикатури наших спільних друзів - фронтовиків. Лише карикатури, скіци, бо старшина, що командує відділом війська на фронті, має змогу і час лиш на нарис олівцям, а про кольори... хіба помріяти можна в боєвій перерві.

Як тільки настав мир, для нас: гірка програ! — Іван Кучмак, відбувши ще табори неволі (Тухаля), пішов на студії мистецтва в Кракові. Згодом, виринула для нього грізна ситуація на рідній землі, і щоб уникнути репресій, він еміґрував за море. И тут, при щоденній праці на насушний для своєї родини, у вільних хвилинах студіював мистецтво і жив лише мистецтвом. І донині не покидає палітри. І тужить красками за широкими шляхами нашої визвольної боротьби 1918 — 1920 років!

На цій його, як заявляє мистець „перший і може останній, особистій виставці", ми, серед його творів, почуваємось зовсім у нашій рідній атмосфері; рідній змістом, і формою рідній, і духом кольоритом, тоном нашої землі.

Іван Кучмак, відомий американсько - український маляр, відкриття виставки малярських праць якого відбудеться в суботу 27-го жовтня 1962 в залях Українського Інституту Америки при 2 Іст 79-ій Стріт у Ню Йорку

Ці понад п'ятдесят виставлених картин виразно діляться на три частини: стрілецька, тобто військова, побутова і красвид. Перша й друга частина тематикою — та й не тільки тематикою, чисто українська. Третя, красвид.

Стрілецька чи військово-воєнна частина — це все історія, традиція, це той пройдений, воєнний шлях України, який має промовляти й до нашої молоді, тієї тут народженої, яка, живучи вельми вільним і в достатках життям, назагал неначе забуває за наше велике, криваве минуле. Ось, ці картини й пригадують нашим молодим: хто вони, яких батьків діти.

Такі примовні й вимовні картини „За рідні межі" — широкий вид подільських піль і меж, то там хрестів! Безрукий батько пояснює синові, що під цими хрестами лежать у могилах наші стрільці, що впали в бою за волю України; „Будуча зміна" — стрілецька стежка увійшла в село, її зустрічають молоденькі хлопці, майбутня зміна. „Остання застава" — історична подія; цеж ділялось 17-го липня 1919 р., цю останню заставу біля цього хреста виставив 3-ій курінь поруч. Михайла Дацкова, за с. Товстеньким, а вдалині у долині вв'ється р. Збруч; „Погоня" — 1919" — цеж фрагмент із Чортківської офензиви, коли поляки стрімголов втікали на захід. „На щастя" — наша дівчина переходить наші стежі, з повними відрами дорогу „на-щастя". „Листопад" — Львів 1918" — з історії бою за Львів, (перший оригінальний плякат-відозва, виданий Укр. Владою у Львові); „Стрілецька слава" — апотеоза УСС, — усі вони, ці картини, постали з чистої туги мистця до тих історичних подій, що пройшли на нашій землі, Україні, в роках нашої боротьби з москалями, з поляками за нашу волю. І всі ці картини, ті фрагменти нашої історії, всі вони передають традицію тієї боротьби, щоб її утривалити в пам'яті, в серцях нашої молоді, наших наступних поколінь. І цим і ця вистава набирає великої української духової вартости, бо вона, пригадуючи, промовляючи, — виховує; вона примушує призадуматись над тим великим минулим.

Треба підкреслити, що історичні картини Івана Кучмака всі такі свіжі, нові, оригінальні, що ні одна своїм змістом не нагадує нам ні А. Ждахи, ні А. Монастирського, ні О. Куриласа, ні І. Іванця, які військовими темами цікавились.

Побутові ж картини — всі психологічного заложення: „Полуденок" — женці у полі, під полукіпком, ждуть у спразі на свіжу воду, що нарешті, несе синок; „Перший хрестик" — мати вчить малу доню вишивати; „Перед бурею" — з поспіхом накладають сіно на віз; „Весілля", „Цінавість", „Колядники", „Водохреща", чи таке психологічно тонке „Прачки", — всі вони позначені великою любов'ю мистця, не тільки до мистецьких проблем, але й до свого рідного.

Є ще одна картина, що тематикою щільно пов'язується з долею нашої Матері-жінки. Нам вистачить пригадати собі долю нашої жінки в Совєтах: на кріпацькій, важкій праці на дорогах, на будовах, на каторзі; мученичу смерть наших п'ятьсот жінок, що згинули під московськими танками в Кінгірі. І ця картина Ів. Кучмака: „Чому?" сильного драматичного напруження, виразно підкреслена змістом, композицією й тлом, приковує нашу увагу: мистець незвичайно глибоко скопив терпіння Матері - жінки. Хтось, дивлячись на цю картину, може схилятись до песимізму, але — тло картини: Ісус Христос двигає хрест на Голготу, ясно до нас говорить, що людина мусить хотіти й уміти нести свій хрест. А хіба Україна не двигає свого хреста?

Зупинитися б і ще, коротко, на красвиді. Він тутешній, американської землі, але в українських, легких, мрійливих тонах. Мистець не шукає проблем, не шукає вишуканих форм, проте має свій стиль: він говорить серцем — не лише в двох перших частинах картин, але й у цій третій, у красвиді. Як на шляху перед мистцем несподівано виринає палка охра, то й він запалюється нею, реально, чисто. І ми можемо побачити, вичути в нього й відгомони Красіцького чи неповторного Мурашка, які в тутешньому красвиді оживають.

Ця виставка — це справді щедрий і шляхетний відрух побратимства мистця Івана Кучмака, Українського Січового Стрільця, до всіх УСС на волі й у неволі сущих.

Михайло Островерха

ЗАКЛИК ДО ПОЖЕРТВ НА БУДОВУ НОВОЇ КАТЕДРИ

Проєкт Катедри Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії у Філядельфії.

Будова нової катедри Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії у Філядельфії, Па., припадає на часи, коли Українська Католицька Церква на наших рідних землях мусіла зійти в підземелля, у новітні катакомби, бо московський атеїстичний наїзник, переслідуючи її, винищує найкращих Синів нашої Церкви і народу.

Щоб закріпити пам'ять про наших Архиєреїв, Мучеників і Страдників за святу католицьку Віру, що страждали чи ще страждають під большевицьким ярмом на українських землях, складаю $15,000 (п'ятнадцять тисяч долярів) на будову нової катедри, з бажанням, щоб на пропам'ятній таблиці був напис такого змісту:

„На вічний спомин живих ще Високопреосвященного Архиєпископа Кир Йосифа Сліпого, Митрополита Львівського й Преосвященного Кир Василя Гопка, Єпископа-Помічника бувшого Пряшівського Владики, Страдників за святу католицьку віру й український нарід під большевицькою кормигою на рідних землях, та на вічну пам'ять наших Архиєреїв: Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, ЧСВВ, Григорія Хомишина, Єпископа Станиславівського, Йосифа Коциловського, ЧСВВ, Єпископа Перемиського, Никити Будки, Єпископа - Помічника в Львівській Архиєпархії, Івана Лятишевського, Єпископа-Помічника в Станиславівській Архиєпархії, Григорія Лакоти, Єпископа-Помічника в Перемиській Епархії, Николая Чарнецького, ЧНІ, Апостольського Візитатора для українців - католиків на Волині, Павла Гойдича, ЧСВВ, Єпископа Пряшівської Епархії, Теодора Ромжі, Єпископа Мукачівської Епархії Івана Шмрака, Єпископа Крижевацької Епархії, та в пам'ять усіх Священиків і Вірних, що померли у большевицькій неволі за святу католицьку віру і народню справу".

Зі звіту півричного засідання Головної Управи „Провидіння" у Філядельфії, Па., довідуємося, що СУК „Провидіння" вирішило скласти на будову нової катедри $11,260 (одинадцять тисяч двіста шістдесят долярів), в пам'ять бл. п. Преосвященного Сотера Ортинського, ЧСВВ, Основника Союзу Українців Католиків „Провидіння".

Сестри Місіонарки Покрова Матери Божої постановили скласти на будову катедри $1,000 (тисячу долярів), в пам'ять співосновника їх Згромадження; вже склали $500, а дальших $500 приобіцяли передати в пізнішому часі.

До перших, що відгукнулись на наш заклик є: Христина Дохват, що склала $200; Христина Скоропад, складаючи $100 та проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, що пожертвував $100. За всі дотеперішні пожертви складаю щиру подяку.

Будова нової катедри виноситиме понад $3,000,000 (три мільйони долярів). Щоб зібрати таку суму є конечна співпраця всіх українців католиків.

Годиться, щоб ми спромоглись на більші пожертви на будову нової катедри, яка буде репрезентувати нас перед світом.

Тож кличу всіх українців католиків, всі народні й церковні Товариства та Організації до щедрих пожертв на будову нової катедри Непорочного Зачаття у Філядельфії.

† АМВРОЗІЙ,
Митрополит

В ОН продовжуються дебати про прийняття комуністичного Китаю

Об'єднані Нації. — В Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй продовжуються дебати над внесенням Совєтського Союзу, щоб прийняти до тієї організації комуністичний Китай. Хоч несподіваний новий наступ китайських комуністів проти Індії викликав дуже некорисні враження між більшістю невтральних країн, проте знаходяться і такі, які саме в тій події вбачають доказ, що комуністичний Китай повинен знаходитись між членами Об'єднаних Націй, щоб можна було „легше лагодити конфлікти". З такою ж арґументацією у користь прийняття комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй виступив представник Цейлону д-р Г. П. Маляласекера. Без комуністичного Китаю в Об'єднаних Націях — казав він — не можна „мирно" полагодити таких справ, як Тибет, Формоза, країни колишнього Індокитаю та китайсько-індійський конфлікт. Також Бірма виступила за прийняття комуністичного Китаю.

Українська хроніка

● Літературний вечір Вадима Лесича, видатного сучасного українського поета, автора низки поетичних збірок і літературних есеїв, відбудеться заходом Літературно - Мистецького Клюбу у Філядельфії в суботу 27 жовтня ц. р. о год. 7.30 веч. в домівці СУА при 4936 Н. 13-а вул. Доповідь про автора і його творчість виголосить проф. Іван Коровицький.

● Доповідь д-ра Ігоря Шевченка, професора Колюмбійського університету, на тему „50 днів на Синаї" відбудеться в рямцях Пленарної Наукової Конференції УВАН у ЗДА в неділю дня 28 жовтня ц. р. о год. 6-ій веч. в залі Академії при 206 Вест 100-а вул. Доповідь буде ілюстрована.

● Ювілейна Пластова Зустріч 1962 року на Вовчій Тропі в Іст Четгем, Н. Й., буде темою п'ятницевого вечора в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, що відбудеться дня 26 жовтня ц. р. о год. 8-ій веч. Подаватимуть репортаж пл. сеньйорки Ольга Кузьмович і Леся Храплива. Діяпозитиви висвітлюватиме д-р Микола Кузьмович.

● Дарія Могилянка, українська народна поетеса з Канади, висвітлюватиме в Українському Центрі Авраменка при 12 Ст. Марк'с Пл. у Ню Йорку фотографії з України, зроблені нею під час її цьогорічної 35-денної подорожі по Україні. Висвітлювання відбудеться в суботу 27 жовтня о год. 7.30 веч., в неділю 28 жовтня о год. 5-ій по пол. і 7.30 веч. і в понеділок 29-го жовтня о год. 7.30 веч. Дарія Могилянка — це літ. псевдонім п-ні Дарії Яндової, авторки виданих цього року віршів п. н. „Думи летять в Україну".

ГОЛОВНА РАДА
НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ім. ШЕВЧЕНКА,
НАУКОВЕ Т-ВО ім. ШЕВЧЕНКА у ЗДА
і
МАТЕМАТИЧНО-ПРИРОДОПИСНО-ЛІКАРСЬКА СЕКЦІЯ НТШ
ділиться зі своїми Членами й Прихильниками сумною вісткою про смерть дійсного члена НТШ
†
проф. д-ра
Бориса АНДРІЄВСЬКОГО
визначного лікаря-хірурга,
проф. університетів у Харкові, Дніпропетровську і Львові, начального хірурга шпиталів в Реґенсбурзі і Мюнхені, видатного громадського і політичного діяча.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
почесного військового Отамана Українського Вільного Козацтва і почесного парафіянина Св.-Покровської Парафії УАПЦеркви в Шикаго
сл. п. ген.-пор. Івана
ОМЕЛЯНОВИЧА - ПАВЛЕНКА
відбудеться
в НЕДІЛЮ, 28-го ЖОВТНЯ 1962 року,
після Служби Божої,
в Св.-Покровському Катедральному Соборі
ПАНАХИДА
яку відправить
Владика Архиєпископ ГРИГОРІЙ.
Просимо Українське Громадянство міста Шикаго й околиці взяти участь в Панахиді.
УПРАВА СТАНИЦІ

Проєкт, що його варто здійснити

У „Свободі" ч. 166, прочитав я статтю архітекта Мирослава Німцева про його і скульптора В. Сім'янцева проєкт пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

Зокрема, дуже цікавою є думка архітекта М. Німцева поширити проєкт пам'ятника. Він пропонує доповнити його новою мистецькою будівлею, в якій містилася б галерія Шевченкових картин - малюнків, його літературних творів, перекладів їх на чужі мови, словом — музей, що зображував би добу Шевченка. В цій будівлі мала б приміститися також авдиторія на лекції про Україну, бібліотека тощо.

Очевидно, здійснення такого поширеного проєкту вимагало б значних додаткових коштів. Коли Вашингтон виділив українцям гарну репрезантивну площу в центрі міста, то чи не варто б докласти ще більших зусиль, щоб таки збудувати справді величний тривалий пам'ятник найбільшому синові України?

Це справа не лише американських українців, але й всієї української еміграції. Для цієї мети треба б організувати збірки по всіх країнах вільного світу, де перебувають українські люди. Бо побудова пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці наймогутнішої країни вільного світу — у Вашингтоні — це справа всеукраїнська!

І. Лучишин.

Цюрих, Швайцарія

Тиждень Українського Студента в Ню Йорку

Управа Української Студентської Громади в Ню Йорку. Зліва: Ігор Котлярчук, Світляна Луцька, Леся Ганущак, Ярослав Лешко (голова), Алла Непфаль, Віра Лащик.

29 і 30 вересня 1962 р., заходом Української Студентської Громади в Ню Йорку, відбувся Тиждень Українського Студента. Влаштовано три студентські імпрези, в суботу 29 вересня в приміщенні Американсько - Українського Інституту відбулися доповіді: „Українські студенти в рядах УПА" — доповідач хор. УПА В. Хома; „Українське студентство в Америці" — доповідач мґр. К. Савчук і „Українські студенти за залізною заслоною" — доповідач д-р В. Голубничий.

Доповіді були цікаві і викликали живу дискусію. Студенти особливо цікавилися життям сучасних українських студентів в Україні. Микола Середа, який недавно прибув з України, висловив кілька контроверсійних думок про студійну молодь на рідних землях.

На залі був присутній п. Иосиф Лисогір, голова Українського Народного Союзу, який в імені своєї організації привітав студентів з нагоди їхнього тижня і заявив, що УНС завжди цікавиться працею нашої молоді. Інженер В. Баранський передав привіт від Товариства Українських Інженерів в ЗДА.

Того ж дня в приміщенні Українського Народного Дому в годині 9-ій ввечері відбулася Студентська Забава при звуках оркестри Амор.

В неділю 30 вересня відбулися по українських церквах Богослуження в наміренні українського студентства. Ввечері в год. 6:30 в приміщенні Джуньйор Гайскул відбувся студентський концерт, в якому брали участь студенти - мистці. Програма концерту: Ярослав Лешко, голова УСГ міста Ню Йорку, привітав гостей та подякував їм за підтримку, яку вони виявили своєю присутністю на концерті студентства. Студентка Марія Цісик виконала на фортепіяні: „І шумить" та „Колискову" — Якіменка.

Квартет УСГ — Ню Йорк в складі: Марійка Король, Галка Качмарська, Дозя Турчин і Віра Лащик під проводом В. Ковалика і акомпаніяментом М. Цісик виконав: „Українську баркаролю" — слова В. Пачовського, музика С. Людкевича і „Ясні проміння сонця" — слова Л. Ткачук-Гошко, музика Бетговена. — Студент Ігор Стефанишин виконав під форт. супроводом М. Цісик український народний танок „Чумак". Мадярська студентська танцювальна група під проводом п-ні М. Молнар виконала ряд мадярських танків, а саме: „Танець із списами" — хлопці, „Три стрибунки" — дівчата і „Вечір в прядільні" — дует. — Студентка Ірина Кондра відіграла Шопена „Балляду ч. 3 Ас дур". Студ. Христя Боднар під фор. супроводом студ. Марти Чапельської відспівала пісні: „Ой ти дубе кучерявий", і „Під горою деркач дере" — Лисенка та „На скелі гір" — Безкоровайного.

Литовська студентська група під проводом п-ні Я. Матилайтис виконала три литовські народні танки. Українська танцювальна група під проводом проф. Петріни відтанцювала: „Гуцулку" — дівчата і „Запорозький герць" — хлопці.

Дзвінка Стефанишин, Ляся Саноцька та Богдан Петріна під проводом проф. Петріни виконали „Козачок". На закінчення квартет УСГ відспівав улюблену пісню студентів „Марічку" — слова Малишка, музика Безкоровайного.

Тиждень Українського Студента був успішний.

Світляна Луцька

Зменшім кількість нещасливих автомобільних випадків

Красва Рада Безпеки обрахувала, що кількість нещасливих автомобільних випадків можна б зменшити на 80%, якщо б тільки усі водії авт сумлінно дотримувались правил руху. Такої задовільної ситуації мабуть годі сподіватися, бо навіть совісний водій, який тримається своєї сторони шляху, буває жертвою несовісного водія, який їде неправильною стороною шляху на „сліпому" повороті.

Деякі випадки, а їх дуже мало, є неминучі, тому треба зробити деякі заходи, щоб зменшити шкідливість таких випадків. Так напр. обов'язком водія є подбати, щоб його автомашина була обсолютно справна, поки він вирушить у подорож. Гальми, які не працюють якслід, збільшують силу зудару в нещасливому випадку. Несправний запальник або карбуратор може спричинити те, що автомашина могла б уникнути зудару, але в критичному моменті відмовила послуху. Шина, яка повинна б витримати ще одну тисячку миль, може завести саме в моменті нещасливого випадку і тоді трагедія неминуча. Кожний механік у будьякому ґаражі скаже вам протягом кількахвилинної перевірки, чи вашим автом безпечно подорожувати. Очевидно, направа коштує гроші, але в такій ситуації ви маєте вибір між грошима і власним життям, а відомо, що гроші легше здобути як життя.

Водії, які їдуть надто помалу, створюють таку ж загрозу для руху, як і ті, що їдуть надто швидко. Нетерпеливий водій, який пробує об'їхати таку „повільну черепаху", може заощадити не більше десяти хвилин, що до речі небагато, якщо вони можуть коштувати його вічність. Попавши в ситуацію їзди за надто повільним водієм, можете зменшити небезпеку нещасливого випадку на різний лад. Можна і треба завжди дотримуватися безпечної відстані від переднього авта; дотримуватись приписів щодо швидкости їзди, а в поганих шляхових умовах зменшити пропорційно свою швидкість. Треба теж враховувати можливість помилки з боку інших автомобілістів на „сліпому" повороті шляху, або коли об'їжджаєте передню машину. Автомобіліст може значно збільшити свої шанси перетривати в автомобільному русі, якщо має прикріплені в своєму авті забезпечувальні пояси і користується ними.

Ось декілька правил безпечної їзди:

1. Керуйте автомашиною двома руками, весь час тримаючи їх на позиціях ІІ-ої і 3-ої години.
2. Не обертайте голови, щоб голосно відповісти своєму балакучому співрозмовникові. Якщо хочете розмовляти — з'їдьте з шляху, зупиніться і балакайте.
3. Не виїжджайте з бічної алеї або будь-якого шляху, не зупинивши раніше авта і не оглянувшись на обидва боки. Ніколи не можна бути певним, чи з якогось боку не вибіжить несподівано дитина і не попаде під колеса авта.
4. Будьте терпеливі й дружні супроти інших водіїв.

К. С.

● **Марокканський король Гассан II** проголосив амнестію для кругло 200 політичних в'язнів і втікачів з бунтарського племени риф-кабилів. В їхній гірській провінції великим коштом і трудом насаджено овочеві сади й проведено шляхи. Коли в минулому місяці молодий король об'їздив обшир риф - кабилів — прийнято його скрізь з ентузіязмом.

Помер о. Йосиф Ганули — священик-народовець із Закарпаття

В шпиталі Парма Дженерал помер у віці 89 років видатний колись священик-діяч, публіцист і видавець старої ґенерації „закарпатських русинів", о. Осип Ганули. Прибув до ЗДА як молодий священик з колишньої греко-католицької Пряшівської дієцезії; найдовше, бо 35 років виконував обов'язки пароха церкви св. Духа в Клівленді, приналежної до юрисдикції греко - католицької „карпато-руської" дієцезії, з осідком в Пітсбурґу.

У довшій посмертній згадці про о. О. Ганулю, поміщеній в — „Ді Византайн Кетолік Ворлд" з 14 жовтня ц. р. подано, що це був один з піонерів-духовників тієї церковної провінції на терені ЗДА, який колись глибоко інтересувався історією, побутом та культурою свого народу на американській землі. Він був ініціятором „Руського Культурного Городу" в Клівленді (тепер зовсім забутого й занедбаного його земляками — А. Ч.).

Далі, цитуючи дослівно з повище згаданого питсбурзького тижневика — „Довгі роки він був редактором тижневого часопису „Русин" (давно вже не виходить — А. Ч.), якого плятформою було, що наш нарід це русин, а ніяк русскі. У це він твердо вірив. Це він пропагував. У цьому дусі він видав чимало книжок також у цьому дусі написав багато статтей у згаданому тижневику".

Заходами, ініціятивою та фінансовою допомогою цього священика-народовця і патріота „Руського Закарпаття" — прибули на терен його парафії в Клівленді Сестри Василіянки (з Галицької греко-католицької Провінції—А.Ч.), які там заснували свій тимчасовий матірний дім та новіціят для Сестер-кандидаток до цього жіночого чину СС. Василіянок.

Видавнича й літературна спадщина о. Ганулі була багата й многогранна, найбільш знані книжки поміж карпатськими русинами були: „Граматика" та „Історія карпаторуської літератури", читаємо під кінець посмертної згадки про о. Осипа Ганулю.

А. Ч.

Президент і віце-президент не вестимуть виборчої кампанії внаслідок кубинської кризи

Вашингтон. — Президент Кеннеді і віце-президент Джансон заявили 22-го жовтня, що вони не зможуть продовжувати виборчу кампанію в користь демократичних кандидатів тому, що кубинська криза не дозволяє їм виїздити зі столиці. В політичних колах вважають, що це рішення Президента і віце-президента свідчить не тільки про серйозність ситуації у зв'язку з бльокадою Куби, але воно є висловом того, що Президент бажає об'єднати всю країну коло проблеми бльокади та не порушувати партійних справ. У зв'язку з цим із Білого Дому повідомили, що Президент особисто інформував про ситуацію колишніх президентів республіканців Д. Д. Айзенгавера і Герберта Гувера і демократа Гаррі С. Трумана. Одночасно повідомили, що республіканець Джан МекКлой був найменований на окремого дорадника американського амбасадора в Об'єднаних Націях Адлея Е. Стівенсона. 21-го жовтня колишній президент Айзенгавер закликав республіканців, щоб не порушували справи Куби під час виборчої кампанії, бо це могло б свідчити про те, що не весь нарід підтримує президента Кеннеді в кубинській проблемі. Журналіст К. Філліпс в щоденнику „Ню Йорк Таймс" пише, що кубинська справа пошкодить популярності Кеннеді, який довго не звертав уваги на пересторогу республіканців.

Президент Британського Королівського Лікарського Коледжу про шкідливість куреня

Ню Йорк. — На зборах Американського Товариства для поборювання пістряка в готелі Білтмор промовляв президент Британського Королівського Лікарського Коледжу сер Роберт Плетт, який ствердив, що куреня цигарок є шкідливе для здоров'я людини, бо спричинює недуги пістряка легенів та серця. Сер Роберт наводив статистичні дані про те, що сильні курці цигарок 30 разів скорше можуть занедужати на пістряка легенів, як некурці, і що курців є більше між тими, які вмирають на цю недугу, як некурців. Британський Королівський Лікарський Коледж в березні ц. р. видав звіт про шкідливість куреня цигарок, і внаслідок цього продаж цигарок зменшився на 10 відсотків, і акції тютюнових компаній впали на мільйони фунтів стерлінґів. Численні англійські лікар припинили куреня, тепер більше як половина лікарів належить до некурців. Зате збільшилося число тих, які курять люльки і сигари. Тютюнові фірми в Англії погодилися рекламувати свій шкідливий для здоров'я товар аж після 9-ої години ввечері, коли ці рекламми чує і бачить менше молодих людей. Сам сер Роберт припинив курити 9 років тому. На його думку надійшов час, щоб прийнялася загальна ідея, що „інтеліґентна" людина не повинна курити". Число занедужань на пістряка легенів серед жінок зростає рівнорядно з тим, як збільшується число жінок - курців.

Продукція авт на рекордовому рівні

Дітройт. — В минулому тижні, що закінчився 20 жовтня, продукція авт п'ятьох найбільших моторових компаній становила 162.731, і цього тижня вона втримується на цьому високому рівні. Моторова Фордова Компанія повідомила, що вона збільшила на 19.000 те число авт, яке мало бути випродуковане до грудня ц. р. Те саме зробила і Крайслерова Корпорація. Корпорації Дженерал Моторс і Амерікен Моторс працюють повною парою. Фахівці передбачають, що в жовтні випродукують від 710.000 до 715.000 авт, на 100.000 більше, як в інших жовтнях. В листопаді мали б випродукувати 635.000 авт, а в грудні 572.000. Висока продукція авт свідчить про те, що економіка країни добре розвивається.

● **Комісар Податкового Уряду** у Вашингтоні Мортімер М. Кеплін ствердив, що обраховування податкових заяв за допомогою машин - компюторів збільшить податкові впливи на кількасот мільйонів долярів. Ці машини вжиті будуть вже в найближчому році в деяких стейтах, а від 1965-го року ними послуговуватимуться у всіх стейтах. Машини обраховують швидше і докладніше, як люди.

● **Корова Мері Мей** в Принстоні, Н. Дж., впродовж 305-ох днів дала 9.216 кварт молока, що могло б вистачити для одної особи на 36 років, коли б вона споживала денно по три шклянки.

Зі спорту

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

УСК Ню Йорк — С. К. „Гота", мистецькі змагання „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу, відбудуться в неділю, 28-го жовтня, о год. 2.30 по полудні на грищі Українського Спортового Майдану в Колледж Пойнті, Н. И.

„Тризуб", Філядельфія — Ф. К. „Гакоах", мистецькі змагання Американської Футбольної Ліґи, відбудуться в неділю, 28-го жовтня, о год. 2.30 на грищі при 29-ій Вул. та Кембрія Евню у Філядельфії.

„Чорноморська Січ", Нюарк — Польські Соколи — Варшава", мистецькі змагання Американської Футбольної Ліґи, відбудуться в неділю, 28-го жовтня, о год. 2.30 по полудні на грищі Айронбавнд при Вілсон Евню в Нюарку.

—o—

ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР З УЧАСТЮ УКРАЇНСЬКИХ ДРУЖИН

В суботу, 27-го жовтня відбудеться в „Гренд Сентрал ІМКА" при 224 Іст 47-ій Вул. в Ню Йорку відбиванковий турнір жіночих дружин, участь в якому візьмуть три українські дружини. Організатори турніру запросили до участи в ньому кращі відбиванкові дружини східних стейтів, і вже саме запрошення до участи наших трьох дружин можна вважати признанням для наших відбиванкарок за їх добрий рівень гри. В цьому турнірі, який почнеться в 10-ій годині рано, гратимуть: „Тризуб" — Філядельфія, „Чорноморська Січ", — Нюарк, „Гренд Сентрал ІМКА", в якій грає п'ять змагунок українок, Локуст Пойнт — Балтімор, Вайолетс — Балтімор та ІМКА — Плейнфілд. Як повідомляють з відбиванкової ланки „Чорноморської Січі", наша дружина з Нюарку виступить до цих змагань у такому складі: Я. Олесницька, Т. Турянська, Л. Лапичак, Л. Клачко, Н. Хома, М. Кедонь і М. Леськів. В складі дружини „Гренд Сентрал ІМКА" гратимуть українки: В. Левицька, В. Мельник, Т. Скоробогата, Я. Лютак і М. Осінська.

Короткі вістки

● **Д-р Джалляль Абдох** з Ірану буде адміністратором Нової Ґвінеї від Об'єднаних Націй впродовж найближчих 6 місяців, поки та колишня голляндська колонія не перейде під володіння Індонезії. Джалляль Абдох був колись іранським міністром закордонних справ. Однаково Голляндія, як Індонезія прийняли його кандидатуру.

● **В Західній Німеччині**, яка нараховує 54 мільйони осіб, заледви 100,000 зголосилось добровільно до цивільної оборони. Німці тямлять, що в часі останньої світової війни від альянтських атак згинуло 600,000 цивільних осіб, не рахуючи вбитих і важко ранених вояків та поруйнованого цілого краю. Тому німці не хочуть ані говорити, ані думати про можливість нової війни і ставляться дуже неохоче до урядових закликів в справі приготувань до цивільної оборони у випадку нової війни.

● **В Соціяльно - економічній Комісії Об'єднаних Націй** американка пані Роналд Трі звернула увагу, що хоч СССР є „країною традиційного напитку — чаю", проте Совєти імпортують тільки менше як 3% чаю, коли водночас Америка, яка є „країною консументів кави" — імпортує 9% чаю. Совєтський громадянин платить за чай 30-кратну ціну того, що платить державний імпортер того продукту, коли водночас американці платять лиш чотирикратну ціну.

ТАРЗАН, ч. 4929. Кістяк Сімпсона!

Після кількох годин ходу подорожні зблизилися до покрученого корпусу розбитого літака.

Урядовці в напруженні чекали, поки Тарзан силою не відкрив дверей від кабіни,,

І не відкрив всередині кістякові останки нещасливого доктора Сімпсона!